

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid en het decreet van 28 oktober 2022 tot oprichting van een Vlaams Mensenrechteninstituut, wat betreft de gedeeltelijke omzetting van de Europese richtlijnen met betrekking tot organen voor gelijke behandeling en loontransparantie

Op voorstel van de Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid

Art. 2. Aan artikel 3, eerste lid, van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid, gewijzigd bij de decreten van 28 maart 2014 en 22 maart 2024, worden een punt 12° en 13° toegevoegd, die luiden als volgt:

“12° richtlijn (EU) 2024/1499 van de Raad van 7 mei 2024 betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling op het gebied van gelijke behandeling van personen ongeacht hun ras of etnische afstamming, gelijke behandeling van personen in arbeid en beroep ongeacht hun godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele oriëntatie, gelijke behandeling van vrouwen en mannen op het gebied van sociale zekerheid en de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten, en tot wijziging van Richtlijnen 2000/43/EG en 2004/113/EG;

13° richtlijn (EU) 2024/1500 van het Europees Parlement en de Raad van 14 mei 2024 betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling op het gebied van gelijke behandeling en gelijke kansen voor vrouwen en mannen in arbeid en beroep, en tot wijziging van de Richtlijnen 2006/54/EG en 2010/41/EU.”.

Art. 3. Aan artikel 28, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 22 maart 2024, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Als het slachtoffer een vergoeding voor werkelijk geleden schade vordert wegens beloningsdiscriminatie in het kader van de arbeidsbetrekkingen, omvat die vergoeding de volgende elementen:

- 1° de volledige uitbetaling van de achterstallige beloning, vermeld in artikel 20, tweede lid, en de daarmee verband houdende bonussen of betalingen in natura;
- 2° de vergoeding voor het verlies van kansen;
- 3° de vergoeding voor de immateriële schade;
- 4° de vergoeding voor iedere schade veroorzaakt door een ongunstige behandeling die gebaseerd is op meerdere beschermde kenmerken als vermeld in artikel 15bis of door andere relevante factoren;
- 5° de rente op achterstallige betalingen.

Art. 4. Aan artikel 35bis van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 22 maart 2024, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De schorsing van de verjaring, vermeld in het tweede lid, gaat in op de dag dat het Vlaams Mensenrechteninstituut de klacht heeft ontvangen en eindigt drie maanden na de dag waarop het Vlaams Mensenrechteninstituut de behandeling van de klacht heeft afgesloten.”.

Art. 5. Aan artikel 36, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 28 oktober 2022 en 22 maart 2024, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Als de vermeende discriminatie betrekking heeft op beloningsdiscriminatie in het kader van de arbeidsbetrekkingen en de werkgever de beloningstransparantieplichtingen conform hoofdstuk II van de richtlijn (EU) 2023/970 van het Europees Parlement en de Raad van 10 mei 2023 ter versterking van de toepassing van het beginsel van gelijke beloning van mannen en vrouwen voor gelijke of gelijkwaardige arbeid door middel van beloningstransparantie en handhavingsmechanismen niet heeft vervuld, valt de bewijslast dat er geen discriminatie is, ten laste van de werkgever, tenzij de werkgever aantoont dat de inbreuk op die beloningstransparantieplichtingen onmiskenbaar onopzettelijk en van geringe aard was.”.

Art. 6. Aan artikel 41 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 22 maart 2024, wordt een paragraaf 4 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§4. Het Vlaams Mensenrechteninstituut, vermeld in het decreet van 28 oktober 2022 tot oprichting van een Vlaams Mensenrechteninstituut, kan ambtshalve of op verzoek van het rechtscollege waarbij de zaak aanhangig is, binnen de door het rechtscollege bepaalde redelijke termijn, schriftelijke opmerkingen indienen over de toepassing van het discriminatieverbod. Het Vlaams Mensenrechteninstituut beslist autonoom, gemotiveerd en in lijn met zijn bevoegdheden en op basis van het collectief belang over de indiening van eventuele opmerkingen.

De raad van bestuur van het Vlaams Mensenrechteninstituut stelt een interne procedure en afwegingskader vast voor de toepassing van de mogelijkheid om opmerkingen in te dienen. Het Vlaams Mensenrechteninstituut rapporteert jaarlijks over de toepassing van deze bepaling aan het Vlaams Parlement.

Met de toestemming van het betrokken rechtscollege kan het Vlaams Mensenrechteninstituut ook mondelinge opmerkingen maken.

Alleen met het oog op de formulering van zijn opmerkingen kan het Vlaams Mensenrechteninstituut het betrokken rechtscollege verzoeken om alle stukken die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van de zaak toe te zenden of te laten toezenden.

Als het Vlaams Mensenrechteninstituut opmerkingen indient, krijgen de andere partijen de gelegenheid om op die opmerkingen te antwoorden.”.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 28 oktober 2022 tot oprichting van een Vlaams Mensenrechteninstituut

Art. 7. Aan artikel 2, eerste lid, van het decreet van 28 oktober 2022 tot oprichting van een Vlaams Mensenrechteninstituut worden een punt 8° tot en met 10° toegevoegd, die luiden als volgt:

“8° richtlijn (EU) 2023/970 van het Europees Parlement en de Raad van 10 mei 2023 ter versterking van de toepassing van het beginsel van gelijke beloning van mannen en vrouwen voor gelijke of gelijkwaardige arbeid door middel van beloningstransparantie en handhavingsmechanismen;

9° richtlijn (EU) 2024/1499 van de Raad van 7 mei 2024 betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling op het gebied van gelijke behandeling van personen ongeacht hun ras of etnische afstamming, gelijke behandeling van personen in arbeid en beroep ongeacht hun godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele oriëntatie, gelijke behandeling van vrouwen en mannen op het gebied van sociale zekerheid en de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten, en tot wijziging van Richtlijnen 2000/43/EG en 2004/113/EG;

10° richtlijn (EU) 2024/1500 van het Europees Parlement en de Raad van 14 mei 2024 betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling op het gebied van gelijke behandeling en gelijke kansen voor vrouwen en mannen in arbeid en beroep, en tot wijziging van de Richtlijnen 2006/54/EG en 2010/41/EU.”.

Art. 8. Aan artikel 7 van hetzelfde decreet worden een tweede en een derde lid toegevoegd, die luiden als volgt:

“Het VMRI besteedt bijzondere aandacht aan kwetsbare personen of groepen in de samenleving, met het oog op gelijke toegang tot zijn dienstverlening.

Het VMRI gebruikt voor elke doelgroep passende communicatiemiddelen en -vormen en richt zich vooral op groepen van wie de toegang tot informatie kan worden belemmerd.”.

Art. 9. Aan artikel 9 van hetzelfde decreet, waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen, wordt een paragraaf 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§2. De Vlaamse Regering vraagt aan het VMRI advies over:

- 1° de voorontwerpen van decreet en de reglementaire ontwerpen van besluit van de Vlaamse Regering die uitdrukkelijk verwijzen naar of betrekking hebben op de rechten of plichten die voortvloeien uit het decreet van 8 mei 2002 en het decreet van 10 juli 2008;
- 2° de bij het Vlaams Parlement ingediende beleidsnota's voor het beleidsveld gelijke kansen evenals de beleidsnota's voor andere Vlaamse beleidsvelden die beleidsmaatregelen bevatten die uitdrukkelijk verwijzen naar of betrekking hebben op de rechten of plichten die voortvloeien uit het decreet van 8 mei 2002 en het decreet van 10 juli 2008.

Het VMRI verstrekt de adviezen, vermeld in het eerste lid, binnen dertig dagen nadat het de adviesaanvraag heeft ontvangen of binnen de bijkomende termijn die door de adviesaanvrager werd verleend. Bij een spoedaanvraag, die de Vlaamse Regering motiveert, kan de Vlaamse Regering de termijn inkorten zonder dat die termijn minder dan tien werkdagen mag bedragen. Als de geldende termijn verstreken is zonder dat het advies is uitgebracht, wordt de adviesverplichting geacht te zijn vervuld.

In het tweede lid wordt verstaan onder werkdag: elke kalenderdag, met uitzondering van zaterdag, zondag, de wettelijke feestdagen en de feestdagen van de Vlaamse Gemeenschap.

Het VMRI is bevoegd om de adviezen, vermeld in het eerste lid, te publiceren en daarover opvolging te vragen aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering geeft toelichting aan het VMRI over de beslissing over de voormelde adviezen.”.

Art. 10. In artikel 13 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§2/1. Als een klacht als vermeld in paragraaf 1 wordt ingediend, informeert het VMRI in eerste instantie de klager over:

- 1° de inhoud van de regelgeving over discriminatie en de beschikbare rechtsmiddelen, vermeld in de decreten van 8 mei 2002 en 10 juli 2008,

- alsook over de mogelijke procedurele stappen binnen het VMRI, met name de mogelijkheid tot bemiddeling dan wel oordeelsvorming door de geschillenkamer, in de vorm van een objectief en onpartijdig advies toegepast op de specifieke situatie van de klager;
- 2° de toepasselijke vertrouwelijkheidsregels en de bescherming van de persoonsgegevens, vermeld in artikel 28, met inbegrip van de rechten van personen van wie persoonsgegevens worden verwerkt, vermeld in artikel 28, §4;
- 3° de mogelijkheden om ondersteuning te krijgen van andere organen of organisaties, met inbegrip van psychologische ondersteuning.”;

2° aan paragraaf 3, eerste lid, wordt een punt 6° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“6° de klacht maakt het voorwerp uit van een vordering in rechte over dezelfde zaak waarover nog geen vonnis of arrest is geveld.”;

3° paragraaf 3, derde lid, wordt vervangen door wat volgt:

“Het VMRI brengt de klager binnen een redelijke termijn schriftelijk op de hoogte van de gemotiveerde beslissing over de ontvankelijkheid van de klacht.”;

4° in paragraaf 5, derde lid, wordt de zinsnede “artikel 22” vervangen door de zinsnede “artikel 22, §1”;

5° er wordt een paragraaf 6 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§6. Als na de beslissing tot ontvankelijkheid een vordering in rechte wordt ingesteld over dezelfde zaak verklaart het VMRI zich onbevoegd en wordt de behandeling van de klacht afgesloten. Deze beslissing wordt genomen door de geschillenkamer als de klacht al naar de geschillenkamer werd doorverwezen.”.

Art. 11. Aan artikel 18 van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Als de geschillenkamer in een niet-bindend oordeel discriminatie vaststelt, stelt de verweerder het VMRI binnen een termijn van drie maanden na de dag waarop het oordeel is uitgesproken, in kennis van het gevolg dat de verweerder aan dat oordeel, met inbegrip van de aanbevelingen, heeft gegeven. Het VMRI stelt de klager schriftelijk in kennis van het gevolg dat aan het oordeel werd gegeven.”.

Art. 12. Aan artikel 22 van hetzelfde decreet, waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen, wordt een paragraaf 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Het VMRI kan op verzoek van het personeelslid, vermeld in het tweede lid, aan dat personeelslid de volgende informatie schriftelijk overmaken:

- 1° informatie over het individuele beloningsniveau van dat personeelslid;
- 2° de naar geslacht uitgesplitste gemiddelde beloningsniveaus voor categorieën van personeelsleden die dezelfde of gelijkwaardige arbeid verrichten.

Voor het volgende personeel kan het VMRI de informatie, vermeld in het eerste lid, overmaken:

1° het personeel van de Vlaamse administratie, vermeld in artikel I.3, 2°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018;

2° het personeel van de Vlaamse adviesorganen, vermeld in artikel I.3, 3°, van het voormelde decreet;

3° het personeel van de Vlaamse openbare instellingen die niet behoren tot de Vlaamse administratie, vermeld in artikel I.3, 4°, van het voormelde decreet;

4° de provinciegouverneurs en de arrondissementscommissarissen, vermeld in artikel I.3, 1°, e), van het voormelde decreet;

5° het personeel van de lokale overheden, vermeld in artikel I.3, 5°, van het voormelde decreet;

6° de personeelsleden, vermeld in artikel 2, §1, van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs van 27 maart 1991;

7° de personeelsleden, vermeld in artikel 4, §1, a), van het decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs van 27 maart 1991;

8° de leden van de inspectie, vermeld in artikel 61 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs;

9° de personeelsleden, vermeld in artikel 10 van het decreet van 1 december 1993 betreffende de inspectie en de begeleiding van de levensbeschouwelijke vakken;

10° de personeelsleden, vermeld in artikel 3 van het decreet Rechtspositie Basiseducatie van 7 juli 2017;

11° de contractuele personeelsleden van het onderwijs en van de centra voor leerlingenbegeleiding;

12° de personeelsleden van de universiteiten en de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, vermeld in artikel II.2 en II.3 van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013.”.

Art. 13. Aan artikel 23 van hetzelfde decreet wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Het VMRI zet in op samenwerking met de lokale besturen, vermeld in artikel I.3, 5°, a), b), c) en e), van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, om de dienstverlening van het VMRI op het grondgebied van het Nederlandse taalgebied en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad te waarborgen.”.

Art. 14. In artikel 27, derde lid, van hetzelfde decreet worden de woorden “en de personeelsleden” vervangen door de zinsnede “, de personeelsleden en alle dienstverleners”.

Art. 15. In artikel 28 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 3, eerste lid, wordt vervangen door wat volgt:

“De persoonsgegevens worden verwerkt om over de noodzakelijke informatie te beschikken om:

- 1° een melding of klacht te behandelen als vermeld in hoofdstuk 2, afdeling 4;
- 2° het jaarrapport op te stellen conform artikel 43;
- 3° verzoeken van personen te behandelen over de beloningsniveaus conform artikel 22.”;

2° paragraaf 4 wordt vervangen door wat volgt:

“§4. Het VMRI kan persoonsgegevens verwerken van de volgende personen:

- 1° in het kader van een melding of klacht en het jaarrapport:
 - a) de natuurlijke personen die een melding doen of over wie een melding wordt gedaan, of die worden geïdentificeerd in het kader van de behandeling van de melding, vermeld in artikel 12, eerste lid;
 - b) de natuurlijke personen die als partij, deskundige of getuige betrokken zijn bij de behandeling van een klacht als vermeld in artikel 13, §1, alsook de natuurlijke personen die deze betrokken personen bijstaan of vertegenwoordigen.
- 2° in het kader van de verzoeken van personen over beloningsniveaus:
 - a) de natuurlijke persoon die een verzoek richt naar het VMRI.”;

3° paragraaf 5 wordt vervangen door wat volgt:

“§5. Het VMRI kan voor de doeleinden, vermeld in paragraaf 3, eerste lid, alleen persoonsgegevens van de personen, vermeld in paragraaf 4, verwerken als dat proportioneel is. Het betreft de volgende categorieën van persoonsgegevens:

- 1° in het kader van een melding of klacht en jaarrapport:
 - a) de identiteitsgegevens, waaronder de voor- en achternaam;
 - b) de contactgegevens;
 - c) de beroepsgegevens;
 - d) de persoonsgegevens die blijken uit de feitelijke omstandigheden in verband met de melding of klacht;
 - e) de persoonsgegevens die blijken uit de opvolging van de klacht conform artikel 18;
 - f) de bijzondere categorieën van persoonsgegevens als vermeld in artikel 9, lid 1, van de algemene verordening gegevensbescherming;
 - g) de persoonsgegevens over strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming;
- 2° in het kader van de verzoeken van personen inzake beloningsniveaus:
 - a) de identiteitsgegevens;
 - b) de contactgegevens;
 - c) de beroepsgegevens.”;

4° Aan paragraaf 6 wordt de volgende zin toegevoegd:

“Voor zover er persoonsgegevens over strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen worden verwerkt, is die verwerking toegelaten conform artikel 10, §1, 3°, van de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens.”;

5° in paragraaf 7, eerste lid, wordt tussen het woord “gezag” en het woord “van” de zinsnede “van of in opdracht” toegevoegd;

6° in paragraaf 7, tweede lid, wordt de zinsnede "artikel 27, lid 3, van de algemene verordening gegevensbescherming" vervangen door de zinsnede "artikel 27, derde lid,";

7° aan paragraaf 7 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Het VMRI kan de persoonsgegevens, vermeld in §5, 1°, voor de doeleinden, vermeld in §3, eerste lid, 1°, mededelen aan andere entiteiten, overeenkomstig artikel 12 en 13.";

8° paragraaf 8 wordt vervangen door wat volgt:

"§8. Voor de bewaring van de persoonsgegevens worden de volgende termijnen voorzien:

- 1° de persoonsgegevens, vermeld in §5, 1°, worden bewaard tot vijf jaar nadat het VMRI de behandeling van de melding, vermeld in artikel 12, eerste lid, of de klacht, vermeld in artikel 13, §1, heeft afgesloten;
- 2° de persoonsgegevens, vermeld in §5, 2°, worden bewaard tot één jaar nadat het verzoek is behandeld.";

9° er wordt een paragraaf 9 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§9. Voor de verwerking van persoonsgegevens om het jaarrapport op te stellen, vermeld in paragraaf 3, eerste lid, 2°, worden die persoonsgegevens geanonimiseerd of, als dat niet mogelijk is, gepseudonimiseerd.".

Art. 16. Aan artikel 32 van hetzelfde decreet wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De raad van bestuur keurt een werkprogramma goed waarin de prioriteiten en toekomstige activiteiten van het VMRI worden uiteengezet.".

Art. 17. In artikel 43, §1, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan het eerste lid wordt de volgende zinsnede toegevoegd: ", met inbegrip van verslaglegging over personeel";

2° er worden tussen het tweede en derde lid twee leden ingevoegd, die luiden als volgt:

"Het rapport, vermeld in het eerste lid, bevat ten minste om de vier jaar aanbevelingen over de stand van zaken op het gebied van gelijke behandeling en discriminatie als vermeld in het decreet van 8 mei 2002 en het decreet van 10 juli 2008, met inbegrip van mogelijke structurele problemen in Vlaanderen.

Het VMRI verzamelt gegevens over zijn activiteiten met het oog op het opstellen van het jaarrapport. Het VMRI structureert die gegevens op de volgende manieren:

- 1° uitgesplitst naar de gronden en gebieden die onder de volgende richtlijnen vallen:
- a) richtlijn 2000/43/EG van de Raad van 29 juni 2000 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming;
 - b) richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep;
 - c) richtlijn 2004/113/EG van de Raad van 13 december 2004 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten;
 - d) richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep;
 - e) richtlijn 2010/41/EU van het Europees Parlement en de Raad van 7 juli 2010 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van zelfstandig werkzame mannen en vrouwen en tot intrekking van Richtlijn 86/613/EEG van de Raad;
- 2° volgens de indicatoren, vermeld in:
- a) artikel 18, lid 1, van richtlijn 2024/1499 van de Raad van 7 mei 2024 betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling op het gebied van gelijke behandeling van personen ongeacht hun ras of etnische afstamming, gelijke behandeling van personen in arbeid en beroep ongeacht hun godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele oriëntatie, gelijke behandeling van vrouwen en mannen op het gebied van sociale zekerheid en de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten, en tot wijziging van Richtlijnen 2000/43/EG en 2004/113/EG;
 - b) artikel 18, lid 1, van richtlijn 2024/1500 betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling op het gebied van gelijke behandeling en gelijke kansen voor vrouwen en mannen in arbeid en beroep, en tot wijziging van de Richtlijnen 2006/54/EG en 2010/41/EU.

Hoofdstuk 4. Inwerkingtredingsbepaling

Art. 18. Dit decreet treedt in werking op 7 juni 2026.

Brussel, datum

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke
Kansen,

Caroline GENNEZ